

SZYBKIE CZYTANIE 1. Trochę historii, teorii, ciekawostek i ćwiczeń.

Opracowane na podst. tekstów Zdzisława Szkutnika oraz własnej wiedzy i doświadczeń.

Czytamy wszyscy i codziennie. Uczymy się w dzieciństwie rozpoznając i składając litery, sylaby, słowa. Zakłada się, że dobrze czytamy, kiedy czytamy płynnie. A co z efektywności – szybkością i zapamiętaniem treści? Stale rośnie ilość informacji, wiadomości w internecie, w gazetach, książkach... Tempo przyrostu informacji oraz potrzeba jej ciągłego odnawiania powodują, że współczesny człowiek musi czytać dużo, szybko i skutecznie. W czasach nowożytnych wydrukowano ponad 129,8 mln książek (według Google 2010) *Ile książek czytasz rocznie (łącznie z podręcznikami)? Ile możesz przeczytać w ciągu całego życia?*

Badania nad szybkim czytaniem prowadzone są od ponad 140 lat. Zainicjował je w 1879 roku francuski okulista Louis Émile Javal, który między innymi analizował ruchy oczu podczas czytania. Badania nad szybkim spostrzeganiem (podstawą szybkiego czytania) prowadzono w Anglii w czasie II wojny światowej na potrzeby obrony przeciwlotniczej i pilotów. Opracowano metodykę szybkiego rozpoznawania sylwetek samolotów z wykorzystaniem specjalnych aparatów – tachistoskopów. Badanym wyświetlano obrazy wrogich i sojuszniczych samolotów stopniowo zmniejszając ich sylwetki oraz skracając czas wyświetlania. Po pewnym czasie ćwiczący byli w stanie bardzo szybko odróżnić samoloty (w czasie krótszym niż 0,01 sekundy). Po II wojnie światowej zaczęto wykorzystywać stosowane w Anglii metody i aparaturę do szybkiego czytania dokumentów urzędowych. Pierwsze kursy dla wykwalifikowanych pracowników amerykańskich firm otwarto na Uniwersytecie Harvardzkim. Kolejne „kliniki czytania” powstawały w innych uniwersytetach USA i w Wielkiej Brytanii.

Amerykanka Ewelina Nelson Wood (od 1945 roku) prowadziła obserwacje i badania osób wykazujących ponadprzeciętną naturalną szybkość czytania. Opracowała podstawy metodyczne szybkiego czytania. Założyła Instytut Dynamicznego Czytania, który miał filie w ponad 200 miastach USA. W latach sześćdziesiątych XX w. naukę szybkiego czytania zaczęto prowadzić w innych państwach. Obecnie w Polsce można znaleźć dużo firm i osób, które (za odpowiednią opłatą) prowadzą kursy szybkiego czytania.

Czytanie jest procesem przebiegającym według pewnych zasad. Możemy czytać szybciej i efektywniej poznając i stosując te zasady. Szybkie czytanie polega na świadomym poszukiwaniu konkretnych informacji. Tempo tego procesu możemy zwiększyć poprzez przyspieszenie spostrzegania wzrokowego tekstów (czytanie integralne - całościowe) oraz przez wybieranie z tekstu informacji ważnych dla odbiorcy (czytanie wybiórcze – selektywne). Stosując zasady szybkiego czytania i ćwicząc (dużo i systematycznie) przy czytaniu integralnym możemy zwiększyć tempo 2-3-krotnie, a przy czytaniu wybiórczym 6-8 -krotnie.

Pamiętajcie, że nie wystarczy wiedzieć jak coś robić, aby robić to dobrze i skutecznie. Ćwiczenia (systematyczne i rozłożone w czasie) są podstawą rozwijania każdej umiejętności.

Ćwiczenie 1. Określenie umiejętności czytelniczych.

Przygotujcie kartkę, długopis i stoper. Przeczytajcie szybko dołączony „Tekst nr 1.” starając się zapamiętać informacje. Zmierczcie i zapiszcie czas czytania. Wykonajcie wszystkie zadania – polecenia znajdujące się po tekście. Nie czytajcie zadań zanim nie przeczytacie tekstu.

Ćwiczenie 2. Zwiększanie motywacji. Codziennie powtarzajcie (kilka razy cicho, głośno, modulując głos): „Chcę i potrafię czytać efektywniej”, „Czytam jak.....(wybierzcie sobie osobę, która bardzo szybko czyta)”. Czytajcie codziennie (min. 15 min) starając się robić to w tempie nieco szybszym niż wasze normalne. Wg Zdzisława Szkutnika już sama chęć nauczania się szybkiego czytania może zwiększyć szybkość do 20%

Za tydzień będzie więcej (między innymi: etapy czytania, mapa myśli, ćwiczenia) .

Aleksandra Stawicka

Tekst nr 1. Przed przystąpieniem do czytania tekstu „Szybkie czytanie.....” włącz stoper, a po zakończeniu wyłącz.

Szybkie czytanie – możliwości i rekordy.

Sztuka czytania jest jedną z podstawowych umiejętności, jaką musi opanować cywilizowany człowiek od najwcześniejszych lat swojej edukacji. Bez umiejętności czytania nie można wyobrazić sobie w ogóle życia we współczesnym świecie. Naukę czytania rozpoczyna każdy już od pierwszej klasy szkoły podstawowej, a nawet od przedszkola. Czas jej trwania jest różny, zazwyczaj kończy się po czterech – pięciu latach. Z tak rozwiniętą umiejętnością wchodzimy w dorosłe życie.

Zalew informacji będący konsekwencją szybkiego rozwoju nauki, techniki oraz globalizacji społeczeństwa jest jednym z najważniejszych zjawisk XX i XXI wieku. Informacje przekazuje się od dawna przede wszystkim w formie pisanej, więc jej odbiór wymaga czytania.

Szybki postęp w nauce i technice powoduje, że co roku około 5 – 10 % informacji dezaktualizuje się – szybciej w naukach ścisłych, wolniej w humanistycznych. Można przyjąć, że absolwent wyższej uczelni traci po pięciu latach połowę wiedzy uzyskanej w trakcie studiów. Każdy specjalista, chcąc śledzić na bieżąco postęp wiedzy w danej dyscyplinie powinien czytać 10 do 15 razy więcej (szybciej) niż 30 – 40 lat temu.

Powyższe dwa czynniki: tempo przyrostu informacji oraz potrzeba jej ciągłego odnawiania sprawiają, że współczesny człowiek musi dużo czytać. Tymczasem człowiek może przeczytać w ciągu swojego życia nie więcej niż 2 – 3 tysiące książek, zakładając, że będzie czytał po 50 stron dziennie z szybkością 300 słów na minutę.

Badania wykazują, że wielu ludzi czyta z szybkością ucznia szkoły podstawowej, bo właśnie na tym etapie zakończyła się ich edukacja w tym zakresie. Przeciętna szybkość czytania nie przekracza 200 – 250 słów na minutę. Historia odnotowała wiele nazwisk ludzi, którzy w tej dziedzinie osiągnęli imponujące rezultaty. Zadziwiali współczesnych szybkością czytania Jean Jacques Rousseau, Napoleon Bonaparte (2000 słów na minutę), czy Honore de Balzac (4000 słów na minutę). Theodore Roosevelt, lubiący bić rekordy, pewnego razu przeczytał w ciągu godziny trzy powieści, których treść szczegółowo opowiedział. John F. Kennedy dzięki szybkiemu czytaniu (czytał 2000 słów na minutę) bardzo dobrze znał bieżącą prasę. Wprowadził nawet modę na szybkie czytanie w kręgu mężów stanu USA. Z jego inicjatywy organizowano kursy szybkiego czytania w sześćdziesięciu miastach Stanów Zjednoczonych, które przeszli prawie wszyscy członkowie senatu. Umiejętność szybkiego czytania posiadali również Lew Tołstoj, Karol Marks i Włodzimierz Lenin.

Na przełomie XX i XXI wieku stały się popularne konkursy w szybkim czytaniu. Metody oceny zostały oparte na dwóch kryteriach: szybkości, czyli ilości przeczytanych słów w czasie jednej minuty (SNM) oraz na tzw. współczynniku rozumienia, obliczanym na podstawie pytań dotyczących przeczytanego tekstu. Współczynnik zrozumienia określa tak naprawdę ilość informacji zapamiętanych. Dodatkowo ważnym wskaźnikiem jest efektywność czytania obliczana jako stosunek szybkości do współczynnika zrozumienia.

Do 2002 roku zapisany w Księdze Guinnessa światowy rekord czytania wynosił 30 000 słów na minutę. Ustanowiła go amerykańska studentka, której dłużej niż przeczytanie strony zajmowało odwrócenie kartki. Czytała z ogromnego monitora, na którym tekst był przesuwany w takim tempie, że nikt z nas nie zdążyłby rozpoznać nawet pierwszej litery wyrazu.

W pierwszych Mistrzostwach Polski w Szybkim Czytaniu w 1998 roku oficjalny rekord Polski wyniósł 4000 słów na minutę (SNM) ze zrozumieniem tekstu 50%. Wkrótce potem nowy rekord Polski w szybkim czytaniu wyniósł 6 960 SNM, który ustanowiła Katarzyna Domańska - uczennica szkoły średniej. Podczas III Mistrzostw Polski w 2000 roku bolesławianka Karolina Faryś zdobyła tytuł Mistrzyni Polski jednocześnie ustanawiając nowy imponujący rekord Polski: 20 374 słowa na minutę z 55% rozumieniem.

W maju 2002 roku w Warszawie, podczas Finału IV Mistrzostw Polski w Szybkim Czytaniu padł NOWY REKORD ŚWIATA. Tekst przygotowany przez doc. Annę Cegiełę z Instytutu Języka Polskiego liczący 1991 słów, Kamila Kornet z Warszawy, przeczytała w tempie 46 482 słów na minutę (przy zrozumieniu czytanego tekstu 55%). Kamila posiada również tytuł Mistrzyni Polski w zapamiętywaniu.

Do tych wyników można podejść z pewnym dystansem biorąc pod uwagę stosunkowo niski współczynnik rozumienia, albo raczej zapamiętywania. Regulamin konkursów dopuszczał przypadki

„zaliczenia” testu, gdy tekst nie był czytany całościowo, a zawodnicy zgadywali, co w nim było - by przejść minimalny próg kwalifikujący zrozumienie.

W sierpniu 2002 roku, podczas I Otwartych Mistrzostw powiatu Lwóweckiego w Szybkim Czytaniu Katarzyna Sobolewska z Gimnazjum w Bolesławcu ustanowiła rekord - 35 500 słów na minutę z 95,2 % stopniem rozumienia! (test zawierał 21 pytań). Efektywność czytania: 33 780 słów na minutę! Ten wynik jest naprawdę imponujący.

Uważa się, że dzisiaj wszyscy czytają, ale umiejętność czytania posiada niewiele osób. Szybkie czytanie jest właśnie taką umiejętnością, która nie jest przypisana tylko ludziom o wyjątkowym predyspozycjach psychofizycznych. Również osoby o średnich uzdolnieniach mogą osiągnąć dużą biegłość w czytaniu. Pamiętajmy, że czytanie jest procesem przebiegającym według określonych zasad, a szybkie czytanie jest świadomym wykorzystaniem tej swoistości zasad. Opisane wcześniej przykłady pokazują, że dzięki określonym i systematycznym ćwiczeniom (oraz wiedzy) można znacznie usprawnić swe zdolności, w tym przypadku związane nie tylko z postrzeganiem, ale także z pamięcią i przetwarzaniem informacji.

Uzmysłówszy sobie: jeśli na stronie jest średnio 300 słów, to tempo 20 000 SNM daje przynajmniej 66 stron przeczytanych w ciągu minuty. Należy sobie zdać sprawę, że takie wyniki nie zdarzają się często i są wynikiem naturalnych umiejętności (pamięci fotograficznej) połączonych z ćwiczeniami. Szybkość niewiele ponad 1000 słów na minutę (osiągalna dla przeciętnego człowieka) wystarcza, aby przeczytać w ciągu pół godziny 100 – 150 stronicową książkę.

---

*Wyłącz stoper i zapisz czas czytania w sekundach.
Wykonaj zadania dołączone do tekstu.*

Tekst 1. cd. Szybkie czytanie – możliwości i rekordy.

1/ *Odpowiedz na pytania nie zaglądając do tekstu.*

1. Ile książek może przeczytać człowiek w ciągu swojego życia wg założeń autora tekstu?
a/ 400 - 500   b/ ok. 1 tysiąca   c/ 2-3 tysiące   d/ 9-10 tysięcy
2. Jaka jest przeciętna szybkość czytania mierzoną ilością słów na minutę?
a/ 200-250   b/ 150-200   c/ 500-550   d/ 431
3. W ilu miastach USA prowadzono z inicjatywy prezydenta kursy szybkiego czytania?
a/ w 15   b/ w ponad 100   c/ w 60   d/ w ponad 200
4. Od którego roku odbywają się w Polsce Mistrzostwa w szybkim czytaniu?
a/ od 1975   b/ od 1986   c/ od 1998   d/ od 2002
5. Która z osób nie była wymieniona w tekście, jako osoba szybko czytająca?
a/ Katarzyna Domańska   b/ Anna Cegieła   c/ Karolina Faryś   d/ Włodzimierz Lenin
6. Pierwszy oficjalny rekord Polski w szybkim czytaniu wynosił?
a/ 4 000 SNM   b/ prawie 6 000 SNM   c/ 20 374 SNM   d/ ponad 30 000 SNM
7. Jaki jest rekord świata w szybkim czytaniu ustanowiony przez Kamilę Koronet?
a/ 23 628 SNM   b/ 36 464 SMN   c/ 46 482 SMN   d/ 48 842 SMN
8. W którym roku Kamila ustanowiła swój rekord ?
a/ 2002   b/ 2008   c/ 2012   d/ 2018
9. Jaki był stopień rozumienia tekstu Katarzyny Sobolewskiej, czytającej 33 500 SNM ?
a/ 50,5 %   b/ 66,85%   c/ 70,25%   d/ 95,2%
10. Efektywność czytania to:
a/ tempo czytania   c/ współczynnik rozumienia
b/ współczynnik zapamiętania   d/ żadne z wymienionych

2/ *Sprawdź poprawność swoich odpowiedzi. Porównaj je z tekstem.*

3/ Oblicz tempo czytania (ilość słów czytanych w ciągu minuty)

842 (ilość słów w tekście) : czas czytania w sekundach X 60 = tempo czytania

Przykład: Czytałam tekst 4 min 4 sek. (244 sek.)

$842:244 \times 60 = 207$ 207 słów na minutę to moje tempo czytania tego tekstu

4/ Oblicz współczynnik rozumienia (zapamiętania)

Ilość poprawnych odpowiedzi : 10 = współczynnik

Przykład: Odpowiedziałam poprawnie na 8 pytań. Mój współczynnik zapamiętania wynosi: $8:10 = 0,8$ (80%)

5/ Oblicz efektywność czytania

Tempo czytania x współczynnik zapamiętania = efektywność czytania

Przykład: Tempo 207 x współczynnik 0,8 = 165,6 = 186 (po zaokrągleniu).

Efektywność czytania wynosi 186 słów na minutę.

Możemy przyjąć, że są to wyjściowe umiejętności, które określają tempo, współczynnik rozumienia i efektywność czytania. Jeśli wynik Was nie satysfakcjonuje to super. Mamy nad czym pracować. Dodatkowo tekst nie był najłatwiejszy, zawierał dużo (ale nie bardzo dużo) informacji. Szerokie kolumny czyta się często wolniej niż wąskie. Podobny „chwycik” często stosuje się na płatnych kursach. Początkowy test trudny, a końcowy łatwy. Im większy wzrost umiejętności tym lepiej i klient jest zadowolony.